

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2019/1 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2019/2

Karar Tarihi: 11/7/2019

TALEPTE BULUNAN: Hayrat Kaymakamlığı

TALEBİN KONUSU: 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesi aracılığıyla 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesi uyarınca genel kurul toplantısını iki defa üst üste yapmaması nedeniyle Demokrat Parti Hayrat İlçe Teşkilatının kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitinin yapılmasına karar verilmesi talebidir.

I. İNCELEME

1. Başvuruda, olağan genel kurul toplantısını iki defa üst üste yapmadığı gerekçesiyle Demokrat Parti Hayrat İlçe Teşkilatının kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi talep edilmiştir.

2. 2820 sayılı Kanun'un 121. maddesinin birinci fıkrasında "*Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır*" denilmektedir.

3. 4721 sayılı Kanun'un 87. maddesinde; kuruluş amacının gerçekleşmesinin imkânsız hâle gelmesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organlarının oluşturulmamış olması, tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının imkânsız hâle gelmesi, olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması gibi durumlar derneğin kendiliğinden sona erme nedenleri olarak sayılmakta ve her ilgilinin derneğin kendiliğinden sona erdiğinin tespitini isteyebileceği hükme bağlanmaktadır.

4. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Mahkemenin görev ve yetkileri*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendinde "*Siyasi partilerin kapatılmasına ve Devlet yardımından yoksun bırakılmasına ilişkin davalar ile ihtar başvuruları ve dağılma durumunun tespiti istemlerini karara bağlamak*" Anayasa Mahkemesinin görevleri arasında sayılmıştır. Buna göre Anayasa Mahkemesinin siyasi partilerle ilgili görevlerinden biri de siyasi partilerin dağılma durumunu tespit etmektir.

5. Anayasa Mahkemesinin 16/3/2016 tarihli ve E.2015/2 (D. İş), K.2016/4 sayılı kararında da belirtildiği üzere siyasi partilerin dağılma durumunun tespiti talebiyle Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunabilecek olanlar, siyasi partilerin hukuki ve mali sorumluluk sahibi yasal temsilcileri ile siyasi partilerin kapatılması davasını açmak ve sicil dosyalarını tutmakla görevli olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

6. Bu çerçevede 4721 sayılı Kanun'un 87. maddesi uyarınca sulh hukuk mahkemesi ve kaymakamlıklar tarafından yapılan başvurulara ilişkin olarak Anayasa Mahkemesince verilen 15/11/2017 tarihli ve E.2017/7 (D. İş), K.2017/6, 15/11/2017 tarihli ve E.2017/8 (D. İş), K.2017/7, 15/11/2017 tarihli ve E.2017/9 (D. İş), K.2017/8 ile 31/5/2018 tarihli ve E.2018/6 (D. İş), K.2018/5 sayılı kararlarda, sulh hukuk mahkemesi ve kaymakamlıkların siyasi partilerin il ve ilçe teşkilatlarının dağılma hâllerinin ve buna bağlı olarak hukuki varlıklarının sona erdiğinin tespitini talep etme yetkilerinin bulunmadığı belirtilmiştir.

7. Öte yandan 2820 sayılı Kanun'un 3. maddesinde siyasi partiler "...Anayasa ve kanunlara uygun olarak; Cumhurbaşkanı, milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar" olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan anlaşılacağı üzere siyasi partiler, genel merkez ile il ve ilçe teşkilatlarını da kapsayan ve tek bir tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır. Anayasa Mahkemesinin 27/12/2018 tarihli ve E.2018/13 (D. İş), K.2018/13 sayılı kararında da belirtildiği üzere Mahkemenin siyasi partilerin dağılma hâlini tespiti ile ilgili görevi genel merkez, il ve ilçe teşkilatlarının tamamını kapsayan siyasi parti tüzel kişiliğine yönelik olup Mahkemenin siyasi partilerin il ve ilçe teşkilatlarının dağılma hâllerinin tespiti görevi bulunmamaktadır.

8. Açıklanan nedenlerle Demokrat Parti Hayrat İlçe Teşkilatının kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine yönelik talebin Mahkemenin görevsizliği nedeniyle reddine karar verilmesi gerekir.

II. HÜKÜM

Demokrat Parti Hayrat İlçe Teşkilatının kendiliğinden dağılma hâlinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine yönelik talebin görevsizlik nedeniyle REDDİNE 11/7/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU